

Rapport år 1 för Biblioteken som lärmiljöer

Bakgrund och syfte

Projektets syfte är att utveckla bibliotekens möjligheter att stödja östgötarnas livslånga lärande, bidra till integration samt social- och digital delaktighet och därmed bredda sin roll i lokalsamhället. En strategi för att uppnå detta är att stödja bibliotekens möjligheter att utvecklas som lärmiljöer med utgångspunkt från lokala behov. En annan strategi är att initiera nya former för samarbete mellan folkbiblioteken och studieförbund, föreningar och utbildningsaktörer.

Projektet är inriktat mot följande områden:

- Samarbete med folkbildning, föreningar och utbildningsaktörer
- Flexibelt lärande
- Digital delaktighet
- Integration och social delaktighet
- Vuxna med läs- och skrivsvårigheter

Sammanfattning av förstudie Broar för lärande

Projektet inleddes med en förstudie (2008) av vad som kan krävas för att utveckla bibliotekets roll som lärmiljö och lokal mötesplats. Förstudien syftade till att inventera bibliotekens förutsättningar att utvecklas som miljöer för lärande och ge vägledning till fortsatt projektarbete. Kartläggningen genomfördes genom besök på kommunbiblioteken, kontakter med företrädare för studieförbund och andra aktörer, studiebesök och omvärldsanalys via intervjuer, dialog samt genomgång av statistik och tidigare studier/projekt. I förstudien ingick även att i ett pilotprojekt pröva hur bibliotek och studieförbund skulle kunna samverka med breddade digital delaktighet som mål.



Ur Förstudie Broar för lärande ¹:

- Biblioteksbesöken minskar mer bland lågutbildade än bland högutbildade. Tidigare besökte två av tre lågutbildade bibliotek någon gång under ett år. Nu har det skett en dramatisk förändring. Mellan 2001 och 2007 har biblioteksbesöken

¹ Förstudie Broar för lärande s.4 f.f.

<http://www.lansbibliotekostergotland.se/images/stories/Projekt/larmiljoer/forstudie.pdf>

bland lågutbildade minskat så att det nu endast är var tredje svensk med låg utbildning som är biblioteksbesökare.

- Biblioteken spelar en mycket stor roll för både första och andra generationens invandrare. Jämfört med svenskar använder sig dessa grupper av biblioteken både mer och oftare. Biblioteken är dock inte alltid anpassade för de olika behov som finns under olika delar av integrationsprocessen. Det är gruppen nyanlända som vill använda biblioteket främst för nyttoändamål, som verkar få minst stöd. Litteratur man behöver för att etablera sig i landet saknas på biblioteken i önskvärd utsträckning och tillgången på språkkurser och annan litteratur som stöd för att lära sig svenska är ofta otillräcklig.
- De som använder Internet ägnar allt mer tid däråt och gör fler saker för varje år. Samtidigt går spridningen till nya användare långsamt. Den grupp som inte använder Internet har de senaste åren varit nästan oförändrad. Därför ökar klyftan mellan användare och icke-användare för varje år. Enligt undersökningarna är det två miljoner människor i Sverige eller motsvarande var tredje svensk som står helt utanför eller använder Internet mycket lite. Fördelat på åldersgrupper är hälften av dessa 66 år och äldre, 45 procent mellan 26-65 år dvs. i arbetsför ålder och 5 procent är 25 år eller yngre. De grupper som använder Internet minst är äldre, lågutbildade och kvinnor i landsbygd.
- Många med funktionsnedsättning skulle använda Internet mer om det var möjligt. De funktionsnedsättningar som försvårar användningen av Internet är framförallt synproblem (39 procent), motoriska problem (30 procent) och andra former av kroppsliga problem (18 procent). 10 procent har uppgivit dyslexi som skäl för att inte kunna använda Internet i den utsträckning man skulle vilja.
- Telefonundersökningen i Östergötland 2007 visar att av samtliga intervjuade är det 35 procent som inte använder Internet överhuvudtaget. Resultaten visar också att biblioteks- och bokbussbesökare är mer vana Internetanvändare än icke-besökare. Bland de som inte är biblioteksbesökare är det 45 procent som inte använder internet. Motsvarande siffra för besökarna är 27 procent.
- En användarundersökning i Norrköping visar att biblioteket bör arbeta mer med att informera om och marknadsföra bibliotekets utbud och tjänster. En tredjedel av besökarna är positiva till att lära sig mer om datorer och Internet genom biblioteket. Övriga synpunkter som framkommer är bland annat att biblioteket bör satsa på datakurser för äldre, lära ut hur man sköter bankärenden via Internet, "prova på kurser/dagar" och e-tjänster.
- Det finns en mycket stor vilja från bibliotekens sida att närma sig studieförbunden ytterligare. Biblioteket som är samhällets mest besökta kulturinstitution, i mindre kommuner den enda offentliga lokalen med generösa öppettider, bör vara en utmärkt aktör för att komplettera studieförbundens verksamhet. För att åstadkomma ett verkligt mervärde borde bibliotekens och folkbildningens insatser samordnas i större utsträckning. För att åstadkomma det krävs ett gemensamt forum där representanter för bibliotek och studieförbund möts regelbundet. Ett förslag är att de lokala folkbildningsråden breddas till att omfatta samtliga bibliotek. För att öka möjligheterna till

samordning på regional nivå bör länsbiblioteket ingå som medlem i länsbildningsförbundet och ordinarie ledamot i styrelsen.

- Pilotprojektet med kostnadsfria studiecirklar i bibliotekens lokaler visar att det finns ett mycket stort behov av grundläggande data- och Internetutbildning/handledning i många av kommunerna. Det finns dock frågor som måste lösas för att konceptet ska kunna fungera i ett längre perspektiv. För att ännu mer verkningsfullt nå ut till de grupper i samhället som av ekonomiska, geografiska och kunskapsmässiga skäl riskerar ställas utanför olika samhällsfunktioner krävs ett gemensamt uppdrag kring breddad digital delaktighet till bibliotek och folkbildning.
- Åtta av biblioteken ser en mycket bred målgrupp för de lokala lärmiljöer som utformas. Utifrån sitt breda folkbiblioteksperspektiv och utifrån lokalsamhällets behov vill man vända sig till individer i ett livslångt lärande där formellt, icke-formellt och informellt lärande inbegrips. Släktforskaren, distansstudenten, studiecirkeldeltagaren och pensionären som lär sig att surfa, är alla lika viktiga. Fyra av biblioteken inbegriper även service och tjänster till ny- och småföretag. Ett av biblioteken vill prioritera studerande i formell utbildning.

Förslag till fortsatt projektarbete

Det fortsatta projektarbetet bör inriktas på att utveckla regionalt samarbete med företrädare för studieförbunden i länet samt att stödja delprojekten på kommunbiblioteken i att utveckla och pröva lokala aktiviteter i samarbete med studieförbund och föreningar. En strategi är att erbjuda studieförbunden introduktion i digitala bibliotekstjänster för studiecirkelledare samt stödja delprojekten vid liknande introduktioner för studiecirkelledare lokalt. För att öka ett lokalt utbud bör studieförbunden särskilt i de mindre kommunerna erbjudas att kostnadsfritt använda sig av bibliotekens lokaler i större utsträckning och där även kunna förlägga betalkurser och betalcirklar.

Delprojekten bör stödjas i kontakter med andra kommunala aktörer och förmedlare. Ett sätt är att till nätverksträffar och studiedagar bjuda in kommunernas flyktingsamordnare, representanter för FMLS (Förbundet mot läs- och skrivsvårigheter), vuxenutbildning etc. Vidare bör länsbiblioteket samordna och stödja lokala aktiviteter under dyslexiveckan v. 41.

Marknadsföring av bibliotekens lärmiljöer är en mycket viktig del av fortsatt projektarbete. Det är önskvärt att marknadsföring genomförs både lokalt och regionalt. En möjlighet är den gemensamma e-kampanjen i oktober 2009. Konceptet med studiecirklar i samarbete med studieförbund bör fortsätta och utvidgas till fler kommuner. Möjligheten att vidareutveckla konceptet och erbjuda andra former t.ex. cirklar riktade till personer med annat modersmål med tvåspråkiga handledare/lätt svenska bör undersökas. Vidare bör biblioteken stödjas i att pröva olika sätt att organisera handledning och stöd.

Delprojekt

En del av projektmedlen har avsatts till lokala delprojekt som biblioteken har haft möjlighet att söka. Åtta lokala delprojekt startade i februari 2009: *Boxholm, Mjölby, Motala, Norrköping, Vadstena, Söderköping, Åtvidaberg* och *Ödeshög*. Biblioteken har fått välja inriktningar. Samtliga pågående projekt har valt inriktningen Digitala klyftan. Biblioteken använder projektmedlen till att frigöra personal under projekttiden och eller till att utrusta de fysiska lärmiljöer med datorer och annan utrustning som ska kunna användas av enskilda och studiecirkel, individuellt, vid handledning och genomgångar i grupp. Se *Sammanställning av delprojekt* som även bifogas separat. http://www.lansbibliotekostergotland.se/images/stories/Projekt/larmiljoer/delprojekt_sammanst.pdf

I början av 2010 startade ytterligare tre delprojekt: *Finspångs kommun* med huvudbiblioteket och filialen i *Rejmyre*. (Dessa projekt saknas i sammanställningen som nämns ovan) *Mjölby kommun* fick ytterligare ett delprojekt för de båda filialbiblioteken i *Mantorp* och *Skänninge*. *Finspång/Rejmyre* inriktar sig på digital delaktighet. Filialerna *Mantorp* och *Skänninge* fokuserar på samarbete med studieförbund om bokcirkel.

I december 2009 lämnade delprojekten delrapporter och handlingsplaner för det fortsatta arbetet. Se *bilaga 1*.

Många vittnar om att det hade varit svårt att genomföra iordningställandet av lärmiljöerna och genomförandet av kurser och studiecirkel utan projektet och projektmedel. Nu har man fått möjlighet och tid till planering, metodutveckling, vikarietimmor och fysiska förbättringar av lokalerna. Nätverksträffarna, erfarenhetsutbyten och framtagning av gemensamt material anses också viktiga. Det stora intresset för bibliotekens kurser har överraskat. Ingen har kunnat tro att behoven verkligen så stora. I de flesta kommuner har det snabbt blivit kö till de aktiviteter som erbjudits. Ett utdrag från minnesanteckningar från nätverksmöte 16 feb 2010 får illustrera detta:

Vad är på gång i delprojekten framöver

Finspångs bibliotek annonserade i artikelform i gratistidningen Fokus Finspång om sina kurser i grundläggande Internetanvändning. På fyra dagar hade 120 personer anmält sitt intresse. Nu ett par veckor senare står 200 personer i kö för att delta. Roligt att intresset är så stort och en utmaning att lösa rent praktiskt!

Åtvidaberg har annonserat i sin lokala gratistidning Klippet. 40 personer anmälde direkt intresse för att gå studiecirkel. I Åtvidaberg bjuder man in till ett introduktionstillfälle där innehållet i studiecirkelarna presenteras och man får möjlighet att ställa frågor, utifrån deltagarnas förkunskaper nivågrupperas de sedan för att få så jämna grupper som möjligt.

I Norrköping blev flera av vårens kurser fulltecknade innan programmet hann tryckas upp. I Norrköping har man slutat erbjuda E-postkurser då många av deltagarna inte hinner bli klara under kurstiden. I stället hänvisas till individuell handledning istället.

Studieförbunden

Under det senaste projektåret har samarbetet mellan de lokala biblioteken och studieförbunden ökat markant. En viktig strategi har varit att de lokala folkbildningsråden utökats med representanter från biblioteken. Projektledningen har tillsammans med biblioteken medverkat vid folkbildningsråden och där presenterat projektet och på så sätt stöttat biblioteket i den första kontakten.

För att öka det lokala utbudet erbjuds studieförbunden att kostnadsfritt använda sig av bibliotekens lokaler i större utsträckning och där det är möjligt förlägga kurser och studiecirklar. Det gäller även studieförbundens betalcirklar. Vi prövar även att genomföra studiecirklar i gemensam regi:



Studiecirklar i samarbete med studieförbund

Tillsammans med Medborgarskolan utarbetades ett pilotprojekt med start hösten 2008 där avgiftsfria studiecirklar i grundläggande data- och internetanvändning erbjuds i bibliotekens lokaler. Sedan start har det genomförts studiecirklar i Boxholm, Motala, Norrköping, Vadstena och Åtvidaberg och ca 400 personer har deltagit sedan start. De studiecirklar som genomförts har haft mellan fem till sju deltagare. Kommunerna har haft många personer på kö. Biblioteken i Mjölby och Söderköping beräknar komma igång med studiecirklar under 2010. Varje delmoment (Windows och Word, Internet och e-post), omfattar enligt kursplanen fem träffar à tre timmar. Om gruppen består av seniorer är rekommendationen att man istället träffas tio tillfällen à två timmar.

Läs mer på webbplatsen:

<http://www.lansbibliotekostergotland.se/index.php/features/larmiljo?start=10>

Från våren 2010 breddas konceptet för att nå längre ut i bygderna. ABF erbjuder filialbiblioteken att låna portabla "datastudios" dvs. bärbara datorer, trådlöst router och mobilt bredband/3G. En studiecirkel i ABF:s regi genomförs med start i februari på filialen i Mogata, Söderköpings kommun. Personal från biblioteket är cirkelledare.

Gå en studiecirkel
på biblioteket!



Hantera datorn
och surfa på Internet

För dig som inte vågat dig in i "datorvärlden" ännu, men som är nyfiken och vill prova på i lugn takt.

Studiecirkelarna är kostnadsfria och genomförs i samarbete mellan biblioteken i Östergötland och Medborgarskolan.

Anmäl intresse till: xxxxxxxxxx på xxxxxx bibliotek tel

medborgarskolan

Plats för bibliotekets logotyp

Nätverksträffar/Aktiviteter

Sedan maj 2008 har nätverksträffar på tema biblioteken som lärmiljöer anordnats för kontaktpersoner på kommunbiblioteken. Vi har haft ungefär ett möte per månad. Det har oftast varit halvdagsmöten. Från 2009 har vartannat möte skett via webben med verktyget Adobe Connect. Alla nätverksträffar och andra aktiviteter redovisas med minnesanteckningar på vår webbplats:

Aktiviteter 2008:

<http://www.lansbibliotekostergotland.se/index.php/features/larmiljo/227>

Aktiviteter 2009:

<http://www.lansbibliotekostergotland.se/index.php/features/larmiljo?start=4>

2008

28 april – Studieresa till Göteborg

Studiebesök för kontaktpersoner i lärmiljöprojektet till projekt *Vidare vägar för studier* och biblioteken i Västra Frölunda, Biskopsgården och Hisingen.

7 maj 2008 – Nätverksträff

Innehåll: Upptaktsmöte för projekt lärmiljöer på bibliotek. Förmiddagen ägnades åt planering av samverkan kring studiecirkel och avstämning för kontaktpersonerna med gemensam lunch. Under eftermiddagen gav inbjudna representanter från folkbildningen och CFL information om flexibelt lärande och Nätbildarna.

25 augusti – onsd 27 augusti – Studieresa till Finland.

En delegation av politiker och tjänstemän, totalt 26 personer, reste till Helsingfors och Tammerfors för att inspireras av de finska bibliotekens aktiva roll att hjälpa människor att använda sig av informationstekniken i vardagen. Gruppen besökte Helsingfors stadsbibliotek, Bibliotek 10 och IT-bussen Netti-Nysse i Tammerfors. Studieresan genomfördes som avslutning på projekt IKT-stöd på bibliotek, och fungerade även som en inspiration och upptakt för lärmiljöprojektet. Deltagare från kommunbiblioteken fick delar av resan betalad av projektmedel från lärmiljöprojektet. Resan till Finland beskrivs i nr 1-2 2008 av tidskriften *Biblioteken i Östergötland*. *Tidskriften kan laddas ner från vår webbplats:*

<http://www.lansbibliotekostergotland.se/index.php/tjanster/tidskriften>



4 september – Nätverksträff

Innehåll: Lägesrapport från kommunbiblioteken. Lägesrapport från projektet - kartläggning, handlingsplan och tidplan 2008, delprojekt m.m. Summering och erfarenhetsutbyte efter studieresan till Finland. Studiecirklar på biblioteken - Samarbete med Medborgarskolan. Virtuellt mötesrum Adobe Connect

14 oktober - Virtuellt nätverksträff via Adobe Connect

Innehåll: Bibliotekens samarbete med Medborgarskolan ang Digitala klyftan.

18 november - Handledarutbildning på Medborgarskolan

Utbildningsdag för blivande handledare till studiecirklar om internet och grundläggande IT för nybörjare. Dagen var öppen för bibliotekspersonal från deltagande bibliotek.

10 december - Nätverksträff

Innehåll: Ansök om lokalt delprojekt - information och inspiration
 Vad behövs i en lokal lärmiljö? Några tips.
 Avstämning studiecirklar Digital delaktighet
 Demo av virtuella mötesrummet - Adobe Connect

2009

26 mars – Nätverksträff

Innehåll: Lokala delprojekt
 Förslag till handlingsplan 2009
 Förstudie
 Avstämning studiecirklar
 Mötesrummet Adobe Connect

Mars – juni planering inför e-kampanj / Bl.a. framtagning av material för handledning

21 April Presskonferens i Boxholm om studiecirklar i samarbete med Medborgarskolan. Läs mer under Spridning/ massmedier.

Se artikel från Extra Östergötland:

22 april Nätverkssmöte i Adobe Connect

Innehåll: Verktuget Adobe Connect
 Presskonferens och mediebevakning
 Studieförbunden - Folkbildningsråden

3 juni Nätverkssmöte i Norrköping

Innehåll: tema: Läs-och skrivsvårigheter/hjälpmedel, Norrköping

Stora digitala klyftor

Nu satsar biblioteken på studiecirklar



Anpassade hjälpmedel för personer med läs- och skrivsvårigheter. Demonstration, hands-on och diskussion om vad som lämpar sig för biblioteken. Medverkande Gudbjörg Gudjonsdottir Holm, Skoldatateket i Norrköping.

Inför dyslexiveckan i oktober.

Erfarenhetsutbyte och aktuella frågor inom projektet:

Förlängd projekttid - Handlingsplaner.

Regionala och lokala kontakter med studieförbund.

Lokal statistik för studieförbundens cirkelverksamhet.

e-kampanjen

18 augusti - Inspirationsdag inför e-kampanj

fm Medverkande Jan André, Allingsås bibliotek

em Genomgång av

demonstrationsmoduler

26 augusti - Nätverksmöte via Adobe Connect

Innehåll: Avstämning delprojekten

Nya delprojekt

På gång under hösten - arbetsmöten etc.

Avstämning studiecirkel och kontakter med studieförbunden

E-kampanj



18 september Nätverksmöte

Innehåll: Tema- Bibliotekets roll för integration och mångkultur

Resultat av några undersökningar.

Studieförbundet Ibn Rushd - Möjligheter till samverkan? Medverkande Abdirahman J Musse.

Bibliotekets roll vid introduktioner för nyanlända i Östergötland. Catherine Szabo och Annika Hermansson, Regionförbundet Östsam

Goda exempel : Språkcafeer, biblioteksvårdar etc.

Oktober e-kampanj/start projekt Nytt & Nöje: Internetguidning på östgötabibliotek (se nedan)

5-9 okt (v 41) Dyslexi-vecka. Flera av biblioteken exponerade sina nya hjälpmedel till stöd för läshandikappade under dyslexiveckan.

e-kampanj oktober 2009

Under hösten 2009 arbetade

biblioteken intensivt med

planering och genomförande av

INTERNET FÖR ALLA

Nytt & nöje i vardagen



e-kampanjen i oktober. Temat för kampanjen var "Internet för alla - nytta och nöje i vardagen", om digital delaktighet, e-service och nybörjare på internet. Under kampanjen deltog ett 60-tal olika samhällsaktörer, både lokala och regionala, genom att visa och berätta om sina e-tjänster på biblioteken runt om i Östergötland. De nya fysiska lärmiljöerna var en förutsättning för att kunna genomföra många av aktiviteterna under kampanjen. De flesta bibliotek erbjöd kortare internetkurser för datorovana under e-kampanjen.

Några positiva omdömen om e-kampanjen från deltagande bibliotek: *Större medvetenhet om bibliotekets roll i information-samhället. Bra goodwill och många pluspoäng för biblioteket. Vi har hittat nya aktörer att samarbeta med, och har lärt oss att tänka bredare. Vi har fått bekräftat att det finns ett stort intresse och sug efter att lära sig saker om datorer och internet.*

Men det finns också kritiska synpunkter, som att det var för många programpunkter och att publiken svek på sina håll. Internetkurserna för nybörjare var det som drog mest folk, medan det däremot var svårare att få publik till den del av kampanjen som handlade om e-service. Intresset för att lära sig internet och e-post var mycket stort – större än väntat på flera håll. Några bibliotek hade kommit igång med det tidigare inom ramen för lärmiljöprojektet, för andra blev det en startpunkt, men gemensamt för alla är att denna del av kampanjen blev väldigt lyckad. *Läs mer om e-kampanjen:*

<http://www.lansbibliotekostergotland.se/index.php/features/internetforalla>

1 oktober 2009 – 30 september 2010 Nytt & nöje på nätet: Internetguidning på östgötabibliotek

Stiftelsen för internetinfrastruktur .SE uppmärksammade aktiviteterna för ökad digital delaktighet i Östergötland 2009 och uppmanade oss att söka projektmedel inom stiftelsens speciella satsning *Internet för alla*. Länsbibliotek Östergötland fick en halv miljon i projektmedel för att genomföra projektet Nytt & nöje på nätet, där vi prövar olika former av internetguidning för nybörjare på biblioteken i länet. Projektet pågår mellan 1 okt 2009 – 30 sept 2010. Guidningen ska handla om grunderna i internetanvändning. Aktiviteterna är gratis, för att locka människor som annars inte skulle våga prova Internet. Målet är att ca 1600 östgötar, via detta projekt, ska få en grundläggande internetguidning på biblioteket.

Tack vare en rivstart i samband med e-kampanjen i oktober har vi nått hälften av dessa redan efter tre månader. Den första perioden mellan 1 oktober – 31 december genomfördes 268 tillfällen för totalt 832 personer. 60 % av dessa har deltagit i bibliotekens olika kurser, 20 % i studiecirkel och 20 % har erbjudits individuella



handledningar. 10 kommuner har varit med från start; Boxholm, Kinda, Linköping, Mjölby, Motala, Norrköping, Vadstena, Söderköping, Åtvidaberg och Ödeshög. Under mars kommer även Finspång igång med internetguidning. Många av dem som deltar i aktiviteterna är inte tidigare är biblioteksanvändare vilket gör att biblioteket samtidigt har möjlighet att marknadsföra biblioteket ut till nya användare.

Läs mer om Nytt & Nöje på nätet:

<http://www.lansbibliotekostergotland.se/index.php/features/larmiljo?start=8>

4 november Nätverksmöte via Adobe Connect

Innehåll: Tema – Flexibelt lärande

Information om vagledningsinfo.se och vuxenstudera.nu, medv. David Göransson, projektledare regionförbundet Östsam

Förslag delrapportering och handlingsplan

Info och avstämning nya projektet Nytt & nöje på nätet : Internetguidning

Avstämning delprojekten och e-kampanj

1 december - Nätverksmöte i Söderköping

Innehåll: Visning av Söderköpings lärmiljö.

Hjälp med broschyrmaterial, medverk. Monika Stangel-Löfvall, Söderköpings kommun
Erfarenhetsutbyte och avstämning av e-kampanj, delprojekten, internetguidning och studiecirklar.

15 december Delrapportering/handlingsplaner

2010

16 februari – Nätverksmöte

Innehåll: Genomgång av delrapporter från kommunbiblioteken - erfarenhetsutbyte

Handlingsplaner – vad är på gång i delprojekten framöver

Marknadsföring – lokalt och regionalt

Rapport från seminariet på Stiftelsen .SE 28/1

19 mars – Nätverksmöte i Norrköping

Innehåll: Visning av Norrköpings lärmiljö

Metoder för individuell handledning och kurser

Sociala nätverk – Facebook och bloggar

Samarbete med studieförbunden - erfarenhetsutbyte

Hearing om Digital delaktighet 24 mars och 28 april

Bibliotekets roll för samhällsinformation och integration

Ett intressant samarbete med integrationsansvariga lokalt och regionalt håller på att utvecklas, där vi fokuserar bl.a. på bibliotekens roll för samhällsinformation till

nyanlända. Ett annat spår är ökad digital delaktighet för personer med utländsk bakgrund. Vi planerar bl.a. att som pilotprojekt genomföra internetguidningar med två språkiga handledare. Norrköping blir pilotbibliotek med kurser på arabiska och troligtvis även somaliska. Även här ser vi möjligheter att utveckla aktiviteterna i samarbete med studieförbund.

Metodutveckling

Metoder för att utveckla samarbete med studieförbund och andra aktörer, marknadsföring och spridning av info i den egna kommunen, handledning och kursmaterial är exempel på metoder som utvecklas i projektet. Metoderna kommer att redovisas i projektets slutrapport.

I samarbete med biblioteken har vi utvecklat kursmaterial och moduler för genomgångar. Vi har fått tillgång till material från Alingsås bibliotek som biblioteken har vidareutvecklat. Därutöver utvecklas hela tiden metoder och koncept som biblioteken delar med sig av vid nätverksträffar. Ett exempel är talong för att boka individuell handledning som utarbetats på Norrköpings bibliotek. Se bild.

Handledning och sökhjälp

Kryssa för det du vill ha hjälp med och lämna talongen till bibliotekets personal.

- Nybörjare vid datorn
- Internet
- Ordbehandling (Word)
- Bibliotekets hemsida
- E-post
- Litteratursökning
- Färgkopiering/utskrifter*
- E-medier (böcker, musik, nedladdning mm)
- Tidningar och tidskrifter på nätet
- Scanning*
- Släktforskning
- Stipendiesökning
- Övrigt _____

* Avgift kan tillkomma

Namn _____

Telefon _____

E-adress _____

Vi kontaktar dig inom en vecka för tidsbokning.

Kursmaterial och moduler för genomgångar finns på webbplatsen:

<http://www.lansbibliotekostergotland.se/index.php/features/larmiljo?start=9>

Marknadsföring

Kommunbiblioteken erbjuder hjälp med layout av broschyr och affisch om den fysiska lärmiljön och de möjligheter som erbjuds. Sammanställning av lathund med tips på kanaler för kontakter och utskick t ex arbetsförmedlingen, bostadsbolaget, pensionärsråd, vårdcentraler etc. Exponera lärmiljöerna via regionala portalen:

www.ostgotabibliotek.se

Massmedier, se nedan.

Spridning - Massmedier Studiecirklar

Satsningarna på kurser och studiecirklar för digital delaktighet har fått stort genomslag i



Omättligt populära datorkurser på biblioteket

ATYDAGG

Våra priser tål att jämföras

möbel **comparted**

020-2200000

pressen och varit betydelsefulla i bibliotekens marknadsföring. Artikeln ovan till höger var publicerad i Östgöta Correspondenten 2009-03-11 och beskriver Åtvidabergs satsning på studiecirklar.

Presskonferensen om studiecirkelarna 20 april 2009 resulterade i fler artiklar och TV-inslag. Läs mer om pressbevakningen om studiecirkelarna:

<http://www.lansbibliotekostergotland.se/images/stories/Projekt/larmiljoer/studiecirklar/studiecirkelpressbevakningen.pdf>

E-kampanjen

E-kampanjen hade som strategi att nå ut till massmedierna och fick också stort genomslag i både dagspress och etermedier. Läs mer om mediebevakning under e-kampanjen:

<http://www.lansbibliotekostergotland.se/index.php/features/internetforalla?start=1>

Övriga exempel på mediebevakning är inslag i P1 Morgon. Den 7 jan 2010 sände radions P1 Morgon ett inslag från Norrköpings bibliotek som speglade östgötabibliotekens satsning för att öka den digitala delaktigheten. Efter inslaget följde en diskussion mellan två riksdagspolitiker; Siv Holma (v) och Christer Nylander (fp), båda från riksdagens kulturutskott.

P1-inslaget har fått stort genomslag i landet.

Helsingborgs Dagblad tog upp frågan i sin huvudledare dagen efteråt. "Biblioteken är en viktig

kugge för ökad internetanvändning", skriver tidningen på ledarplats. Även Radio Östergötland hakade på, med en temavecka om digitala klyftan.



Lokala TV-kanalen 24 Corren/NT gjorde ett inslag om digital delaktighet den 25 mars. I inslaget intervjuas Anna Bernemalm, fp-politiker och ordförande i Kulturnämnden i Mjölby och Anne Hederén, Länsbibliotek Östergötland. - Frågan om digital delaktighet pockar på från flera håll och är på väg upp i den politiska dagordningen, säger Anna Bernemalm i inslaget.



Biblioteken i länet vill sprida nätkunskap
- och är först i landet med den idén

LINKÖPING
- Man vill hänga med, det är inte roligt att stå utanför. För Gun Nydahl, 77, från Mjölby är åldern inget hinder för att lära sig att hantera dator och Internet.

Första oktober drar Länsbibliotek Östergötland igång sitt stora projekt Nytt och nöje på nätet. Målet är att de östgötar som inte i vardagen använder, eller vet hur man använder, sig av Internet, ska ha lärt sig att mejla och använda sig av andra e-tjänster som att betala räkningar och söka efter information.

Först ut
I dag ska, enligt direktiv från EU digital kunskap räknas som den fjärde bas-kunskapen efter läsa, skriva och räkna. Men ännu är det långt kvar innan "digital demokrati" råder visar undersökningar. Länsbibliotek Östergötland är först ut i landet med den här typen av projekt. Pengar till 500 000 kronor har de fått av Stiftelsen för Internetinfrastruktur (SIS) och samarbetar gör

Nu blir det bland annat lättare att kontakta släktingar i Kanada och USA via e-post. - Ja, när jag har lärt mig, säger hon.

varför man skulle göra så eller så, säger hon. Sommarens tillägnad trötta. Men Gun Nydahl gav sig inte. Närrens är hon nybliven ägare till en laptop och

efter. Visserligen ska Medborgarkontoret erbjuda delar av vad övriga bibliotek i länet erbjuder. Men eftersom kontoret bara förfogar över en dator kan man inte

och Internet i praktiken.

Annika Ekstedt
Reporter
033-28 02 43
annika.ekstedt

Gun Nydahl skaffade sig en egen laptop efter kursen på biblioteket i Mjölby. Det bästa var att personalen hade gott om tid och tillägnad för den som är nybörjare, säger hon.
FOTO: OVIDOK



Spridning - övrigt

Allt material om projektet exponeras på webbplatsen:

<http://www.lansbibliotekostergotland.se/index.php/features/larmiljo>

Tidskriften *Biblioteken i Östergötland nr 1 2010* handlar bl .a. om projektet. Den kan laddas ner från webbplatsen:

<http://www.lansbibliotekostergotland.se/index.php/tjaenster/tidskriften>

Projektet har presenterats för bibliotekschefer i Stockholm 27 nov 2009, studiebibliotekarier i Kalmar och Sydost 5 mars 2010.

Kommande:

7 maj studieforum i Göteborg

9 juni Eurocities Internationell konferens i Linköping

8 aug. IFLA Satelite konf. Malmö

7 oktober Spridningskonferens om projeketet i Mjölby

Lärmiljöer

Flera av biblioteken har gjort officiella invigningar av sina fysiska lärmiljöer och bjudit in pressen. Söderköpings bibliotek invigde sin lärmiljö 13 mars 2009. *Se artikel på webbplatsen:*

<http://www.lansbibliotekostergotland.se/index.php/features/larmiljo?start=7>

Se även folkbladets artikel om invigningen:

<http://www.folkbladet.se/NyHeTeR/artikel.aspx?articleid=4489211>.

Vadstenas lärmiljö blev klar mars 2010. Artikeln på nästa sida är hämtad från Vadstena /Motala tidning.



Sten Mattsson berättar att ett magasin har gjorts om till datasal. Här finns sex datorer som är gratis att använda.

FOTOGRAF: ANDERS TÖRNSTRÖM

Magasin blev en datasal

VADSTENA

Plugga på distans eller lära sig mer om datorer. Det och mycket mer kan medborgarna göra i den nyöppnade datasalen på Vadstena bibliotek.

Biblioteket kan göra denna satsning tack vare ett bidrag på 50 000 kronor från länsbiblioteket.

Ett viktigt syfte med projektet är att nå alla de som är ovana vid datorer.

Bibliotekarie Sten Mattsson säger att det rör sig om två miljoner svenskar.

- Vi vill överbrygga den digitala klyftan mellan människor.

Hur ska det då gå till? Personalen på biblioteket hjälper exempelvis den som inte är van. Det har dessutom startats studiecirkelar i datorkunskap.

- ABF och Senioruniversitetet har cirkelar i gång, berättar Sten Mattsson.

Det finns plats för fler. Vadstena bibliotek samarbetar med Medborgarskolan.

- Vi letar handledare.

Datasalen är öppen för alla och det är gratis att använda rummet. Datorerna kan användas av både föreningar och enskilda. De är exempelvis tillgängliga för den som studerar på distans, kommer som turist till Vadstena, eller bor i kommunen men

saknar en hemdator.

Men man måste boka plats i förväg. Det finns sex datorer i rummet. Därmed har Vadstena bibliotek hela tio datorer för besökarna.

Fortsatt projektarbete 2010

Mål: Att stärka bibliotekens roll för östgötarnas livslånga lärande genom att utveckla moderna lärmiljöer på folkbiblioteken i länet och utveckla nya samarbetsformer mellan folkbiblioteken, folkbildning och andra lokala aktörer. Utveckla bibliotekens roll vid introduktion av nyanlända och roll för samhällsinformation, integration, mångkulturell förståelse och digital delaktighet.

Strategier/Aktiviteter:

Utveckla regionalt samarbete med företrädare för studieförbunden i länet och andra regionala aktörer. Stödja delprojekten i att utveckla och pröva lokala aktiviteter i samarbete med studieförbund och föreningar.

- Fortsätta att sprida information till studieförbunden om projektet och initiera samarbete via kontakter med verksamhetsansvariga, lokala folkbildningsråd samt via Bildningsförbundet.
 - o Regionalt seminarium om digital delaktighet 28 april
- Erbjud studieförbunden introduktion i digitala bibliotekstjänster för studiecirkelledare
- Samordna och stödja genomförande av lokala studiecirkelar som syftar till minskade digitala klyftor i samarbete med Medborgarskolan och ABF

Söka ytterligare projektmedel för att kunna fördjupa arbetet med bibliotekets roll för integration, mångkultur och digital delaktighet för personer med utländsk bakgrund.

Samarbete med Catherine Szabo regional samordnare för introduktion/samhällsinfo till nyanlända, stödja samarbete mellan biblioteken och flyktingsamordnare.

- o Gemensam nätverksträff med det regionala integrationsnätverket 27 april
- Undersöka intresset för internetguidning för andra språkgrupper genom att erbjuda föreläsningar om internet och genomgångar hands-on med tvåspråkiga handledare.
- Stödja utvidgning av biblioteksvärdsprojektet

Lokalt stöd till delprojekten

Arrangera arbetsmöten/studiedagar för lärmiljönätverket.

- Spegla projektets olika inriktningar genom att till nätverksträffar bjuda in andra aktörer/förmedlare som kommunernas flyktingsamordnare & representanter från studieförbund.

Marknadsföring (intern och extern) av biblioteken som lärmiljöer.

- Samordna och utveckla gemensamt marknadsföringsmaterial: Ekonomisk hjälp layout av broschyrer, affischer etc. om bibliotekens lärmiljöer
- Info om (lärmiljön) vilka resurser som finns i bibliotekslokalerna, andra platser i kommunerna och på hemsidorna
- Info på ostgotabibliotek.se om lärmiljöerna med länk till bibliotekens info.
- Extern marknadsföring – Lathund med tips på informationskanaler/lokala kontakter t e:x
 - o Föreningsregister
 - o Pensionärsråd
 - o Handikappråd
 - o Arbetsförmedling etc.

Delta i projektgruppen i IKT-lyftet

Samarbete med mediekonsulenten kring dyslexiprojekt

Spridning/rapportering

- Sprida erfarenheter om projektet– Kalmar 3 mars, Göteborg 7 maj, Linköping 9 juni, IFLA Malmö 8 aug.
- Arrangera spridningskonferens i oktober
- Rapport från delprojekten 31 aug.
- Rapportering till Östsam och Kulturrådet hösten 2010

DELRAPPORT BIBLIOTEKEN SOM LÄRMILJÖER DECEMBER 2009

Beskriv vad ni hittills har gjort i projektet

Boxholm

Vår inriktning är Den digitala klyftan
Samarbete med studieförbund

Vårt studierum (Atterbomrummet) har utrustats med tre bärbara datorer för att vi ska kunna ha studiecirkel datagrund/internet med sex deltagare i varje. Från början lånade vi datorer från Medborgarskolan. Vi har utbildat 72 personer i dessa studiecirkel, varav hälften under hösten. Detta är ett stort åtagande för oss som kräver ständiga förberedelser och tillsyn. Fyra handledare kommer utifrån och två är bibliotekspersonal. Förutom själva studiecirkeltiden lägger vi ner mycket tid på kringsupport. Studierummet används till många andra ändamål och datorerna måste plockas fram och kopplas ihop med datorprojektor, kopplas ifrån och plockas undan. Samtliga deltagare ska kallas och delas in i olika nivåer efter förkunskaper. Handledarna ska hållas på gott humör och servas med kaffe och vi måste ha gemensamma planeringsträffar för att stämma av hur det går i de olika cirkelarna. I början på december bjöd vi handledarna på jultallrik på Ekebergs värdshus.

Samarbetet med Medborgarskolan har fungerat mycket bra och våra handledare är nöjda med böckerna. Hittills har vi bara använt bok 1 och 2.

En studiecirkel i data fortsättning där deltagarna får betala cirkelavgift (500 kr för 5 x 2 tim) har startats här på biblioteket. Studieförbundet Sensus lånar våra lokaler och har en egen handledare. Tre av deltagarna kommer från tidigare gratis datagrundcirkel och två deltagare har anmält sig utan att ha gått hos oss tidigare.

Mjölby

Vi har använt projektpengarna till inköp av 4 bärbara datorer, en datorprojektor, duk och vikarietimmor. Datorprojektorn och duken var inte inplanerade från början, men vi tog färre vikarietimmor i stället. Tiden som frigjordes genom vikarietimmorna användes för att planera och genomföra 10 tillfällen med datorundervisning/ handledning, 4 under våren 2009 och 6 under hösten 2009. Från början var det tänkt som ett försök att testa att ha ett fast tillfälle med tillgång till datorhandledning för datorovana personer. Inspirationen kom från en studieresa till bibliotek i Göteborg. Vi såg också detta som ett tillfälle att testa en idé om att lära ut internet i teman. Traditionell datorundervisning blir ofta så tråkig och abstrakt. Här var tanken att det skulle vara roligt och att man direkt skulle se en praktisk nytta i att lära sig använda internet.

Under våren var tiden onsdagar klockan 16, så att också studerande och yrkesverksamma skulle ha möjlighet att delta. Temagenomgången var från början bara tänkt att ta cirka 15 minuter. Resten av de två timmarna som var avsatta var det tänkt att deltagarna själva skulle komma med frågor och få handledning om allt möjligt som hade med datoranvändning och internet att göra. Allteftersom tiden gick blev temana huvudaktiviteten, med en genomgång på 45 – 60 minuter och möjlighet att stanna kvar efteråt och öva på dagens tema. Det visade sig också att de allra flesta som deltog var pensionärer. Höstens träffar lades på förmiddagstid i stället för eftermiddag, efter önskemål från deltagarna. Mellan 9 och 24 personer deltog varje gång.

Motala

Innan projektet hade vi iordningställt ett rum som lärmiljö. I rummet finns fyra datorbord och lika många stationära datorer. Det finns också ett litet utrymme i anslutning till det rummet där man kan sitta och arbeta om man har en egen dator eller lånar en bärbar dator av oss. Det rummet har vi gjort i ordning under projektiden, utrustat med nätverksuttag och snyggt till. Vi har köpt in Photoshop Elements för bildredigering. I en av datorerna finns möjlighet att använda World Read Plus som talsyntes. Vi har också köpt in två bärbara datorer som vi ska ha till utlån. I de bärbara datorerna finns inbyggd webbkamera.

Norrköping

Inriktningen för Norrköpings stadsbibliotek har varit digital delaktighet. En ambition att öka biblioteksbesökarnas IT-kompetens genom att erbjuda en serie korta kurser i grundläggande internet, e-post, sociala nätverk och släktforskning. I samarbete med Medborgarskolan har även längre kurser anordnats i Windows och Word samt Internet och e-post.

Ett lyckat projekt har varit att erbjuda allmänheten individuell handledning i olika former av IT. Låntagare fyller i en blankett med önskemål om handledning varefter blanketterna fördelas mellan fackavdelningens bibliotekarier.

Erhållna medel, 50 000, har använts till att förstärka personalstyrkan för att därigenom frigöra personal för den extra arbetsbelastning som individuell handledning innebär.

E-kampanjen under oktober månad var lyckad och lärorik där ett antal externa myndigheter och organisationer presenterade sina e-tjänster kombinerat med föreläsningar.

Söderköping

Kontakter med Linköpings universitet ang. lärarstuderande bosatta i Söderköping och deras möjligheter att använda bibliotekets lokaler som grupparbetsplats.

Inetrnetintroduktion för anställda inom omsorgen.

Utbildning i ViTal talsyntes.

Medverkat på Kommunala Pensionärsrådet och Kommunala handikapprådets möte.

Öppet hus för släktforskare i samarbete med Västra Husby Genealogiska Förening

e-kampanjarbete

Internetkurser för nybörjare

Planerat för Internetkurs i ABF:s regi

Arbetsmöten i Lärmiljöprojektet

Vadstena

Vi har byggt upp ett helt nytt studierum/lärmiljörum i en gammal förrådslokal/dataserverrum mitt i biblioteket. Lärmiljön är utrustad med 6 studiedatorer med Microsoft Office 2007 och internetuppkoppling samt en lärardator med projektor och filmduk. Vi har anpassat lokalen till studierum genom att förbättra luftcirkulationen och installera en kylanläggning. Vi har använt

bibliotekets befintliga möbler. Lärmiljörummet är utformat för att kunna användas för studier av både enskilda, studiecirkel och tex för föreningars internutbildning. Ett mervärde som framkommit är att lärmiljörummet även kan användas för föreläsningar för mindre grupper upp till ca 15 personer.

Innan lärmiljörummet blivit färdigställt har vi tillfälligt använt andra lokaler i biblioteket då vi har dragit sladdar och kopplat upp datorer i tillfälliga nätverk vilket tagit mycket arbetstid. En studiecirkel i grundläggande datorkunskap har genomförts i en datasal i en annan byggnad.

Under hela tiden har vi mött ett stort intresse från besökare och en stor efterfrågan på att få möjlighet att lära sig mer om datorer och Internet. I samband med höstens e-kampanj fick vi många nya intresserade. Den individuella vägledningen har ökat och delvis ersatt de gruppstudier som vi nu kan genomföra.

Vårt projekt har skjutits framåt i tiden i och med att iordningställandet av vårt lärmiljörum blivit nästan ett år försenat. Vi har ersatt våra lokala dataservrar med servrar i Linköping och ersatt det egna datakrånlandet med support från Linköping.

Frustrationen har varit stor från en del av de som anmält intresse för att gå en datakurs i projektets regi, men fått vänta lång tid. En liten fördel med förseningen är dock att utformningen av rummet kunnat anpassas efter de erfarenheter som vi fått under projekttiden.

Åtvidaberg

Biblioteket erbjöd kommunens alla invånare grundläggande datakurser, Internetanvändning. Detta genomfördes tillsammans med studieförbundet Medborgarskolan. En annan kurs har varit släktforskning där har biblioteket stått för lokal och utrustning och Vuxenskolan kom med ledare och material.

Hittills har vi ordnat 10 grundkurser i data samt släktforskning en dag i veckan under 10 veckor. Samt individuella handledningar.

Föreläsningar och seminarier bland annat i hållbar utveckling, sambolagen med testamente och om mögel i hus.

Ödeshög

Vi har i projektet samarbetat med de studieförbund som är aktiva i Ödeshög, hittills har vi haft fem möten. Huvudinriktningen på vårt projekt är: digital delaktighet och folkbildning. Vi ville använda intresset för Ödeshögs kulturarv som en inspirationskälla för att öka intresset för digital teknik och medier. Vi har under våren informerat Hembygdsföreningar i kommunen om hembygdsboken på nätet och presenterat möjligheten att, tillsammans med studieförbunden skapa studiecirkel kring hembygdsforskning och publicera material på Hembygdsboken.

Under våren hade vi en föreläsning om släktforskning tillsammans med Medborgarskolan, vilket inspirerat en del av Ödeshögsborna att börja släktforska.

Vi har tillsammans med studieförbunden, SV, Sensus och Abf haft tre föreläsningar med digitalt tema under september och oktober, under E-kampanjen. Medborgarskolan skulle även de haft en föreläsning men den blev tyvärr inställd.

Under E-kampanjen visade vi den digitala hembygdsboken för allmänheten, vid två tillfällen.

Två studieförbund Sensus och SV har kört igång var sin kurs/cirkel på biblioteket under kvällstid. Sensus har en grundkurs i data och SV en släktforskarkurs.

Vi har köpt in fyra bärbara datorer till vår lärmiljö i vårt hembygdsrum. Vilka har använts mycket under hösten, både under E-kampanjen och i samband kurserna.

Vilka externa kontakter har ni haft?

Boxholm

Studieförbundet Medborgarskolan, handledarutbildning och service kring datacirkarna. Information om Lärmiljöprojektet i Folkbildningsrådet. Information och marknadsföring av datacirkarna hos pensionärs-förbunden. Kontinuerlig information i kultur- och turismnämnden i Boxholm. Många olika kontakter i samband med e-kampanjen. Det kom inte så många och lyssnade på de olika föredragshållarna men man var överlag positiva till bibliotekens satsning på att låta företrädare för olika samhällstjänster på Internet delta i kampanjen. Man måste ju någonstans börja. Många ville försöka informera igen vid något annat tillfälle – gärna på biblioteket.

Mjölby

Ej redovisat

Motala

Vi har haft kontakt med Folkbildningsrådet Motala/Vadstena. Deltagit vid ett möte där vi berättat lite om lärmiljöprojektet (då var även representanter från Länsbiblioteket och Vadstena bibliotek med). Vi har också haft ganska täta kontakter med Lilian Hallqvist på Medborgarskolan när det gäller de datakurser som vi haft i Medborgarskolans regi.

Norrköping

Under hösten 2009 samarbete med Medborgarskolan som ansvarat för två IT-kurser på stadsbiblioteket.

Under e-kampanjen togs ett stort antal kontakter med myndigheter och organisationer bland annat Seniornet, ABF, Ibn Rushd, Migrationsverket, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Infoteket, Östgötatrafiken, Konsument Norrköping.

Ett ökat samarbete med högskolor och universitet genom att allt fler distansstuderande erbjuds möjligheten att tentera på stadsbiblioteket.

Söderköping

Kommunala Pensionärsrådet, Kommunala Handikapprådet, ABF, Linköpings universitet, Västra Husby Genealogiska förening, Sensus, Medborgarskolan, SPF-Sveriges Pensionärsförbund

Vadstena

Vi har haft kontakt med Folkbildningsrådet Motala/Vadstena. Deltagit vid ett par möten och erbjudit studieförbunden att anordna studiecirkel i lärmiljörummet. Än så länge har en släktforskningscirkel och två datacirkel genomförts. I övrigt har vi avvaktat med externa kontakter i väntan på att kunna erbjuda en färdig fungerande lärmiljö.

Åtvidaberg

Medborgarskolan, Vuxenskolan, Folkuniversitetet m fl.

Ödeshög

Vi har haft kontakt med de olika hembygdsföreningarna i kommunen.

Hur upplever ni att arbetsformerna i projektet som helhet fungerat hittills – arbetsmöten, information, inspiration, kommunbesök etc?

Boxholm

Bra support, intressanta arbetsmöten, gärna kommunbesök igen för peppning och inspiration.

Mjölby

Mötena inom projektet har fungerat bra. Bra med den bredd som har varit. Tyvärr har det inte varit möjlighet för någon från Mjölby bibliotek att delta alla gånger. I Mjölby har vi koncentrerat oss på den digitala klyftan, och har inte hunnit göra något med de delar som hör till de andra inriktningarna i projektet även om de är viktiga. Men vi har fått en massa nyttig information och bra exempel som vi förhoppningsvis kan göra något av längre fram. Jag tycker att det skulle fungera bra att fortsätta under våren med den modell för möten vi haft hittills. Att varva virtuella möten med möten där man träffas. Att varva erfarenhetsutbyte med intressanta gäster och studiebesök.

Motala

Bra med kontinuerlig kontakt hela tiden i projektet. Arbetsmötena har fokuserat på projektets olika inriktningar och det har varit bra. Bra att höra hur det fungerar i de olika projekten på olika bibliotek och få idéer av varandra. Adobe Connect-möten har fungerat OK, även om teknikstrul tar en del av tiden. Men det har varit skönt att inte behöva åka iväg för varje möte.

Norrköping

Generellt bra men lägg gärna möten på olika bibliotek i länet. Positivt med studiebesök. Bra med externa föreläsare på arbetsmöten. Bra att variera mellan fysiska möten och Adobemöten.

Söderköping

Bra.

Vadstena

Arbetsformerna har varit bra. Adobemötena är ett smidigt sätt att spara tid i arbetet. De har också utvecklat vår gemensamma färdighet och gör det lättare att hjälpa andra som vill/behöver kommunicera via nätet och använda bibliotekets resurser. Bra med projektledarnas stöd och besök. Bra med gemensamma träffar där vi kan få del av andra projekt och få nya infallsvinklar på det vi gör lokalt.

Åtvidaberg

Kommunbesöket var inspirerande då det var anpassat till det egna biblioteket. Bra att Ni ringde och frågade om förståelsen över det som stod i mailen.

Ödeshög

Det har fungerat bra, intressanta inspirationsmöten och jag tycker att det varit bra med mötena på Adobe-mötesplatsen, de har ofta varit effektiva och givande.

Vilket behov av stöd har ni från Länsbibliotek Östergötland?

Inspiration – studiedagar och resor? Mer lokalt stöd- individuellt/arbetsgrupp? Hjälp med externa kontakter? Marknadsföring –i vilken form I såfall? Annat?

Boxholm

Eftersom vi kommer att bli av med en heltidstjänst blir det i fortsättningen svårare för oss att vara med på studiedagar och resor. Mer lokalt stöd kommer alltså att passa oss bättre och även arbetsmöten i Adobe. Vi behöver naturligtvis veta vad som händer i projektet och det mesta kommer vi säkert att kunna läsa oss till i projektets anteckningar. Inspiration, avstämning – ja tack – även i fortsättningen. Marknadsföring? Vi arbetar ju på olika sätt med våra lärmiljöer men en folder + en affisch i stil med Söderköpings ska vi naturligtvis försöka få till. Våra studiecirkel marknadsförs bäst mun till mun. Men en folder i stil med Norrköpings för kommande individuell handledning vill vi gärna ha. Det blir en intressant nätverksträff med flyktingsamordnarna nästa arbetsmöte. Det behövs bättre samarbete där.

Mjölby

Att varva virtuella möten med möten där man träffas. Att varva erfarenhetsutbyte med intressanta gäster och studiebesök.

Motala

Kanske skulle det vara bra om någon från länsbiblioteket kom hit i början av våren och vi kunde sätta oss ner och fundera på fortsättningen av projektet tillsammans med vår nya chef och några av oss som jobbar på biblioteket. Vi behöver nog förankra projektet ännu mer på biblioteket och bli fler som engagerar oss.

Norrköping

Gärna flera studiebesök både inom och utom länet. Norrköping har goda egna resurser för marknadsföring.

Söderköping

Lokalt stöd – som samtalspartner, bollplank, idébank.

Ev. hjälp med info om föredragshållare och program som skulle vara lämpliga inom området.

Vadstena

Både de gemensamma (e-)kampanjerna och lärmiljöprojektet hade vi inte kunnat genomföra utan stödet från länsbiblioteket. Samordningen fungerar bra. Studiedagar ger nya kunskaper och insikter. Både externa kontakter och marknadsföring kan lokalt vara svårt. Det är värdefullt att få tips om hur man kan göra och hur andra har gjort.

Åtvidaberg

Alla bibliotek har jobbat med olika delar i projekten och då känns det viktigare med lokalt stöd.

Ödeshög

Just nu tycker vi att det är bra med fortsatt inspiration och det är alltid givande att få information om vad som händer inom projektet på de andra biblioteken i Östergötland.

Vad lever vidare och hur sker integreringen i den ordinarie verksamheten efter projektets slut?

Boxholm

Själva lärmiljön/lokalen finns kvar och kommer förstås att användas på samma sätt som nu. Föreningar, studiecirkel etc ska kunna använda lokalen gratis – om vi får ett politiskt beslut på det. Förhoppningsvis förmår vi arbeta vidare både med Internetkurser och individuell handledning som en del av ordinarie verksamhet. Då behöver vi dock ett tydligt uppdrag från politikerna att dessa kurser ingår i vår kärnverksamhet.

Mjölby

Det som det var tänkt att vi skulle genomföra i projektet är avklarat. Just nu, januari 2010, håller vi på att arbeta fram plan för hur vi ska gå vidare med datorundervisning/handledning på Mjölby bibliotek.

Motala

Lärmiljön finns kvar efter projektets slut. Hur vi ska använda rummet då vet vi inte riktigt ännu. Låna ut rummet till studerande på olika nivåer? Studiecirkel? Drop-in-tillfällen för de som vill veta mer om Internet och e-post? Visningar av bibliotekets e-medier och databaser?

Norrköping

Verksamheten med kurser och handledningar är permanentad och fungerar som en del av den ordinarie verksamheten. Sedan tidigare är läxhjälp och språkcafé en integrerad del av bibliotekets verksamhet.

Söderköping

Internetkurserna, förenings- och studieförbundskontakterna

Vadstena

Lärmiljörummet kommer att finnas kvar och vara en integrerad del av biblioteket och möjligheten att använda rummet kommer att fortsätta erbjudas till både enskilda studieförbund och föreningar. För Vadstenas del kommer vi först till hösten 2010, efter projekttiden slut, att fullt ut kunna erbjuda lärmiljörummets möjligheter. Projektets syfte är att bygga upp lärmiljön, pröva på olika aktiviteter och att rummet ska kunna fortsätta vara en integrerad del i den ordinarie verksamheten.

Åtvidaberg

Vi kommer fortsätta att samarbeta med olika studieförbund, helst ALLA. Just nu planerar vi in en föreläsningdag/kväll per månad. Vi kommer att erbjuda studieförbund och andra föreningar att använda våra lokaler till möten och kurser.

Ödeshög

Det goda samarbetet som vi nu har med studieförbunden kommer förhoppningsvis att fortsätta även efter projektets slut. Den förbättrade lärmiljön, med bland annat nya datorer blir en

naturlig del av biblioteks verksamhet. Vi hoppas att de studiecirkel som startas kring det digitala samhället och vårt kulturarv ska ge ett ökat intresse för att göra det lokala kulturarvet synligt och ge en ökad digital delaktighet i samhället.

Övrigt?

Boxholm

Ett litet bibliotek behöver ett länsbibliotek som projektägare i många typer av projekt för att kunna utveckla sin egen verksamhet. Vi är tacksamma och glada över att Länsbibliotek Östergötland driver på utvecklingen och vi är stolta över att vara ett litet, framåt bibliotek i Östergötland. Men – man måste ha personal för att kunna delta i projekt utöver den egna kärnverksamheten. Personalneddragningen kommer att påverka möjligheten att fortsätta att delta aktivt i projekt och därmed möjligheten att utveckla verksamheten.

Vadstena

Mycket värdefullt med det stöd som ett projekt innebär. Arbetsformerna är bra och inspirerande eftersom vi arbetar olika i de alla projekt ger det nya infallsvinklar på det vi gör. En förmån att i projektform ha möjlighet att prova nya vägar och arbetssätt.

Åtvidaberg

Biblioteket har blivit en mer attraktiv och synligare mötesplats i kommunen.

Handlingsplaner december 2009-augusti 2010 Sammanställning

Boxholm

1)

Fortsatta studiecirkelar datagrund 3 fortsättning från hösten jan/febr 2010
4 nya cirkelar våren 2010

2) Ny studieplats med dator utrustas ute i biblioteket, därför att vårt studierum
Atterbomrummet ofta är upptaget av studiecirkelar Januari 2010

3) Korta introduktioner Internet för Nybörjare ska erbjudas parallellt med studiecirkelarna dels
för dem som redan deltagit i cirkelar och som vill lära sig mer och dels som marknadsföring av
nya studiecirkelar Mars-maj 2010

Utbildning av personalen för att alla ska kunna hålla dessa korta introduktioner. Utbildningen
beräknas hållas som studiecirkel i samarbete med studieförbund. Personaltid 5 x 2 tim för
cirkelledare.

4) Biblioteket ska aktivt erbjuda upp till en timme individuell handledning. Vikariatid för att
göra det möjligt för ordinarie personal att arbeta med individuell handledning.

5) Samarbete med flyktingsamordnare angående samhällsinformation till nyanlända. Här finns
en stor förbättringspotential. Nätverksträff 16/2 2010.

Finspång

Vi har planerat för 8 kurser i veckan, inklusive 1 kurs i Rejmyre. Kurserna är 4x1,5 h.

Hitintills har 202 personer anmält intresse av att gå kurserna, 179 i Finspång och 23 i Rejmyre.

Vi planerar för att börja erbjuda individuell handledning, förhoppningsvis under april. Det
kommer att involvera i första hand bibliotekarierna, men de assistenter som vill kommer
naturligtvis också att vara med. Vi kommer, på nästa personalmöte, utarbeta mer exakt vad vi
kommer att erbjuda som individuell handledning.

Vi har kontakt med flyktingsamordnare och SFI för att utröna intresset av att få igång kurser på
arabiska. I samband med det kommer vi att ordna en föreläsning på arabiska.

Vi har 3 rum som i första hand kommer att vara vår fysiska lärmiljö. Ett rum har 1 stationär
dator och ett rum har 6 bärbara datorer som används vid datorkurserna. Invigning av vår
lärmiljö, inklusive Finspångsrummet kommer att ske den 26 maj.

Biblioteket har också fått en fast plats i Folkbildningsrådet för att underlätta för samarbete med
studieförbunden och gymnasiet Bergska skolan.

Nina kommer också att delta på Pensionärsrådets möte (d. 23/3) för att informera om kurserna
samt en ev. föreläsning om vad man ska tänka på vid inköp av dator.

Mjölby

Det som det var tänkt att vi skulle genomföra i projektet är avklarat. Just nu, januari 2010, håller vi på att arbeta fram plan för hur vi ska gå vidare med datorundervisning/handledning på Mjölby bibliotek.

Motala

Vi

behöver sätta oss ner med vår nya chef, som tillträder efter nyår, och den arbetsgrupp vi hade inför e-kampanjen och diskutera fortsättningen på projektet.

Förhoppningsvis fortsatta Internetcirklar under vårterminen. Förhoppningsvis kan vi starta två nya cirklar i början av året.

Fortsatt Internet-handledning både enskilt och i grupp, kanske även be t.ex. någon bank komma hit och handleda i t.ex. Internetbankanvändning (något som efterfrågats av en del av deltagarna i cirklar och annan handledning), visningar av bibliotekets e-tjänster m.m.

Inköp av webbkamera med USB som går att koppla in på vilken dator som helst i lärmiljön.
Inköp av fler program till datorerna.

Internetinformation på somaliska, förhoppningsvis någon gång på våren, i samarbete med Ibn Rushd. Vi skulle gärna ha något liknande även på arabiska.

Börja utlåningen av de bärbara datorerna, när vi hittat en säkerhetslösning som fungerar, ett program som kan radera efter varje utlån av datorn.

Börja låna ut lärmiljön till studeranden på olika nivåer.

Marknadsföring av lärmiljön till vuxenstuderande. Göra ev. broschyr.

Reda ut hur bokningen av lärmiljön ska se ut, vilka ska få boka?

Norrköpings stadsbibliotek

Stadsbibliotekets egna kurser under våren är redan planerade. Förhoppningsvis fortsätter även samarbetet med Medborgarskolan i form av ytterligare IT-kurser. Individuell handledning fortsätter som vanligt.

Nytt till våren blir IT-kurser och handledning även på andra språk.

Kontakter kommer att tas med flera studieförbund för eventuellt samarbete.

Söderköping

Jan. 2010

Internet för nybörjare i fyra steg på Stinsen. Två omgångar.

Studiecirkel på Mogatafilialen i samarbete med ABF. Två cirklar.

Kontakter med SPF ang. specialdesignade Internetkurser

Kontakter med Medborgarskolan om studiecirklar

Feb. 2010

Utbildning av personal i ViTal

Mars 2010

Information för grundskolans speciallärare om läshjälpmedel

Fler föreningskontakter? Marknadsföring av lärmiljön, Internetkurser, föreläsningar?

Vadstena bibliotek

Under 2010 fortsätter vi i huvudsak att arbeta efter tidigare planer. Hela projektet har blivit försenat ungefär ett år på grund av att det rum som är avsatt till projektet inte kan frigöras förrän i början på år 2010. Därefter kommer viss ombyggnad att ske och datorer kommer att införskaffas.

Planerad start för den första studiecirkeln är 1 februari. När väl rummet är iordningställt kommer studieförbund och föreningar att bjudas in till invigningen av lärmiljörummet.

Under våren kommer vi att värva cirkelledare och erbjuda grundläggande datastudiecirklar.

Studieförbunden erbjuds att förlägga studiecirklar i lärmiljörummet, utan kostnad.

Föreningar kommer att erbjudas att använda lärmiljörummet i samband med styrelsemöten och att förlägga föreningsmöten på biblioteket.

Enskilda personer kommer att upplysas om olika möjligheter att använda bibliotekets datorer och informeras om vilka kurser som erbjuds. Individuell handledning sker redan kontinuerligt och kommer även i fortsättningen att erbjudas i viss utsträckning.

Under våren 2010 kommer vi att lägga grunden för att lärmiljön kommer att kunna vara en integrerad del av bibliotekets ordinarie verksamhet.

Projektidén och visionerna är kvar sen tidigare. Målen kommer att revideras. En del av målen kommer att kunna nås först efter projekttidens slut.

Projektidé:

Genom att öppna bibliotekets lärmiljö för enskilda, föreningar och studiecirklar göra fler delaktiga i den digitala utvecklingen.

Visioner:

Vadstena bibliotek kommer att färdigställa ett nytt lärmiljörum, med sex datorförsedda arbetsplatser.

Enskilda, föreningar och studiecirklar kommer att, utan kostnad, erbjudas att använda rummet för att studera, hålla sina ordinarie styrelsemöten/gruppmöten och cirkelsammankomster där. Fler föreningar kan använda biblioteket som möteslokal även för föreningsmöten och då gärna i samarbete med biblioteket.

Mål:

- Att under 2010 bygga upp ett samarbete där föreningar och studiecirklar ser det som självklart att använda biblioteket både som lärmiljö och som arena för sin verksamhet.
- Att föreningar och enskilda under 2010 startar studiecirklar i bibliotekets lärmiljörum inom konceptet "Den digitala klyftan", grundläggande färdigheter att hantera datorn och surfa på Internet.

- Att under studieförbundens ordinarie studiecirkelar använder bibliotekets lärmiljörum.
- Att under föreningar i Vadstena kommun använder bibliotekets lärmiljörum.
- Att bibliotekets lärmiljörum under 2010 skall användas för studier av enskilda personer vid minst hälften av de tillfällen som lokalen inte är bokad av någon grupp.

Tidsplan:

2009

December - Kontakt tas med studieförbund som erbjuds att använda lärmiljörummet

2010

Januari - Förberedelser.

- Avtal skrivs med LK-data för datorer i lärmiljö, filmduk köps in.

Februari

- Lärmiljörummet börjar användas på prov av några studiecirkelar.

- Informationsmaterial tas fram.

- Kontakt tas med några föreningar på prov.

- Lärmiljörummets datorer integreras i gruppen "publika datorer" och kan användas av enskilda personer

Mars

- Lärmiljörummet används till studiecirkelar "Den digitala klyftan".

- Enkät / Utvärdering tas fram för alla användare av lärmiljörummet.

- Introduktionsutbildning av bibliotekets personal i handledning i lärmiljön

April

- Samtliga möjliga användare, föreningar, studieförbund, cirkelledare får

1. inbjudan till invigning av lärmiljörummet samt

2. information om möjligheten att använda lärmiljörummet och

3. önskemål/tips om att förlägga ett möte i bibliotekets lärmiljörum.

- Invigning av lärmiljörummet

- Lärmiljörummet används av föreningar och studiecirkelar.

- Lärmiljörummet används till cirklarna "Den digitala klyftan"

Maj

- Lärmiljörummet används av föreningar och studiecirkelar.

- Lärmiljörummet används till cirklarna "Den digitala klyftan".

Juni

- Sammanställning av enkätsvar.

- Planering för höstterminen 2010 av lärmiljörummets användning.

- Utvärdering av lärmiljöprojektet.

- Slutrapporten om lärmiljöprojektet påbörjas.

Juli

- Semester

Augusti

- Kontakt med studieförbunden inför terminsstart.

- Kontakt med föreningar inför hösten.

- Utvärdering av lärmiljöprojektet skickas till LBÖ

Projektet integreras i ordinarie verksamhet::

- Genom de kontakter som knyts med studieförbund, cirkelledare, föreningar, styrelseledamöter och enskilda personer under projekttiden, kan verksamheten fortsätta kommande år.

- Genom en mer flexibel användning av bibliotekets lokaler, även utanför den ordinarie öppettiden, ökar intresset från cirkelledare och från föreningarna att samarbeta med biblioteket och använda bibliotekets resurser i den ordinarie verksamheten.
- Genom projektet kan vi nå nya grupper och personer som idag inte känner till bibliotekets möjligheter som lärmiljö/möteslokal.
- Kommande år kan biblioteket erbjuda lärmiljörummet i bibliotekets ordinarie verksamhet. Kortare introduktioner och bokning av lokalen ryms i det dagliga arbetet.
- Föreningar kan även använda biblioteket som offentlig möteslokal samt anordna utställningar på biblioteket.
- Studiecirkelnas verksamhet kan ibland visas upp som en utställning på biblioteket

Åtvidaberg

Föreläsningar i samarbete med Medborgarskolan:

- Ellen Key
- Ost- och vinprovning
- Spännande resmål

Datakurser med start 14 januari för nybörjare, samt minst två fortsättningskurser.
Släktforskning i samarbete med ett annat studieförbund och annan målgrupp.

Den andra måndagen i varje månad ska vi försöka ha olika seminarier. Folkuniversitet har hört av sig och det blir minst två seminarier.

Evandersällskapet vill gärna komma till Åtvidaberg, trevligt.

Ödeshög

Som en fortsättning på 2009 års satsning på information och inspiration till att användning av den digitala hembygdsboken och genom detta arbete öka användandet och intresset för digitala tjänster och medier. Kommer vi i ett fortsatt samarbete med studieförbund och föreningar utveckla hembygdsboken på nätet.

Vi har sett ett ökat intresse för den digitala hembygdsboken men vi anar en osäkerhet bland våra användare när det gäller hur och på vilket sätt man kan berätta "sin" historia, "sitt" minne. Vi vill visa att historien inte bara skrivs med text utan att också bilder, filmer och ljud är en del av kulturarvet.

Detta vill vi göra med en föreläsningsserie under våren, där man berättar om hur man genom text kan berätta, hur man kan spela in en liten film eller bara spela in ljud för att göra sin berättelse synlig och hur man sedan går till väga för att publicera dem digitalt på Hembygdsboken. Och på detta sätt inspirera till fortsatt forskning om hembygden.

Tidsplan 2010

Januari - februari kommer vi att fortsätta informera om hembygdsboken på biblioteket.

Mars ett större inspirations möte för aktörer inom hembygdsforskningen i Ödeshög med utgångspunkt i Hembygdsboken på biblioteket. Samt föreläsningar kring ämnet om hur man praktiskt kan gå till väga för att göra sin historia eller hembygdsforskning tillgänglig för andra digitalt eller ej med hjälp av text, bilder, ljud och film.

April, maj, juni Studiecirklar kring hembygdsboken

Juli, augusti Gemensam utvärdering

Projektorganisation:

Karin Hermansson, Biblioteksansvarig Ödeshögs kommunbibliotek

Marcus Lindberg, Sensus studieförbund

Marlene Karlsson, ABF, Arbetarnas bildningsförbund

Carina A Franzén, Studieförbundet Vuxenskolan

Birgitta Sjöström, Studieförbundet Bilda